

SERİ **B**

CILT **XIV**

SAYI

1

1964

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
ORMAN İŞLETME İNŞAAT ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

I. Ü. ORMAN FAKÜLTESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİYLE
BALIKESİR ORMAN BAŞMÜDÜRLÜĞÜ MINTIKASINDA
YAPILAN EKSKÜRSİYON NOTLARI

Yazan
Gökhan ELİÇİN
(Orman Botaniği Kürsüsü Asistanı)

11 Mayıs 1964 Pazartesi günü Prof. Dr. Hayrettin KAYACIK başkanlığında, Doç. Dr. Necmetin ÇEPEL, Asistan Gökhan ELİÇİN, Asistan Necdet ÖZYUVACI, Asistan Yener GÖKER ve 33 son sınıf öğrencisinden müteşekkil IV. Ekskürsiyon gurubu İstanbul'dan hareketle Bandırma'ya vardılar (Resim : 1). Bandırma'dan Balıkesir'e hareketle yolda Er-

(Resim : 1) IV. Ekskürsiyon Grubu toplu halde

dek'te tesis edilen Balıkesir Orman Başmüdürlüğü dinlenme kampları görüldükten sonra ikinci merhale olarak aynı yola 1,5 km. mesafede, Manyas gölü kenarında, Sığirciatık köyü civarında tesis edilen Manyas Kuş cenneti görüldü (Resim : 2). Göçücü kuşların kuluçka devirlerini üzerlerinde

(Resim : 2) Manyas Kuş cennetinde kuşların barındığı sahada öğrencilerden bir grup

geçirdikleri Söğütlerin çok fazla yaşlanmaları sebebi ile Bandırma İşletme Müdürlüğü tarafından sahaya dikilen Söğüt ve Kavak fidanları ile sahada mevcut çeşitli kuşlar görüldü (Resim : 3). Bandırma Orman İşletme Müdürü tarafından verilen malumata göre; Kuş cenneti diye adlandırılan bu sahanın vüsati 500 ha. kadar olup, bu saha 3 yıl önce Orman Genel Müdürlüğüne devredilmiş bulunmaktadır. Geriye kalan bir kısım saha da istimlak edilmek üzeredir. Her ne kadar turistik önemi haizse de kurucusu Prof. C. Koswig tarafından sahaya turistlerin dahi sokulmaması, ancak vazifelilerin girebilmeleri temenni edilmekte olduğu belirtilmiştir. Zira göçmen kuşlar kuluçka devrelerini burada geçirdiklerinden ve her hangi bir sebeple yuvalarını terkettikleri zaman yumurtaları parazitleri olan diğer kuşlar, bilhassa kargalar tarafından kırılıp yenildi-

ğinden, hatta yavruları bile telef olduğundan; nesillerinin idamesi bakımından bunların ürkütülmemesi ve yavrularının uçma çağına gelinceye kadar rahatsız edilmemesi gerekmektedir.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
ORMAN İŞLETME İNŞAAT ENSTİTÜSÜ
— / — / 198

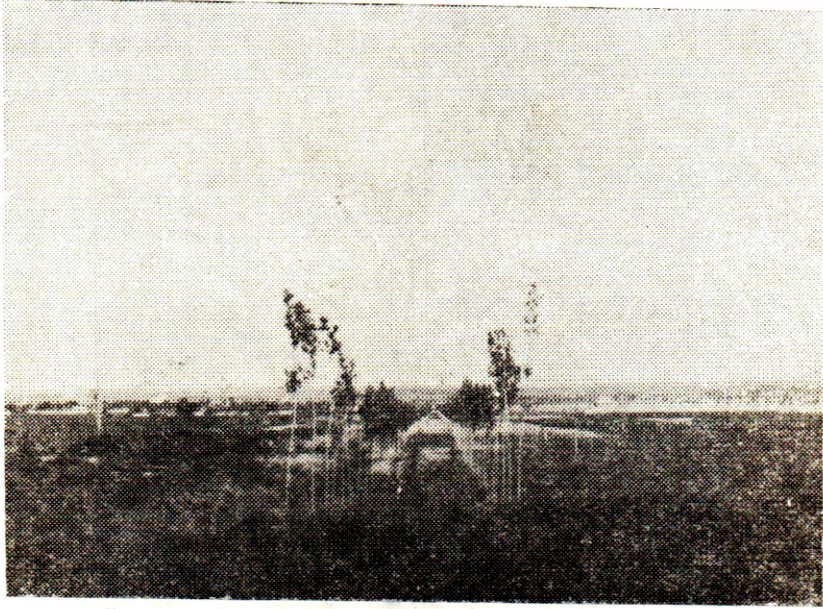
(Resim : 3) Kuş cennetinde üzerine kuşların yuva yaptığı yaşlı bir söğüt

Önemi haiz bir husus da bu göçmen kuşların üzerlerinde yuva kurdukları söğüt ağaçlarının bugün artık çok yaşlı bulunuşu, dolayısıyla Pakistan'a kadar gidebildikleri belirtilen bu kuşların zamanla üzerlerinde yuva yapmak için ağaç bulamayarak göç yollarının değiştirmek mecburiyetinde kalacakları düşüncesi öngörülerek bu sahaya 2000 söğüt ve

3000 de çeşitli olmak üzere cem'an 5000 fidan dikilmiştir ve bu miktar gelecek yıllarda daha da arttırılacaktır (Resim : 4).

Ayrıca burada Biyoloji Enstitüsüne müze, araştırma laboratuvarı ve misafirhane vazifesi görmek üzere bir bina yaptırılmış ve bu tesislerin daha da mükemmel bir hale getirilmesine çalışılmaktadır.

Manyas kuş cennetindeki fasıladan sonra yola devamla aynı gün akşam Balıkesir'e varıldı.

(Resim : 4) Manyas gölü kenarına dikilen kavak ve söğüt fidanları

12.5.1964 tarihinde Balıkesir fidanlığı gezildi. Fidanlığın kuruluşu, çalışma şekli, kapasitesi, yetiştirdiği fidan türleri hakkında Fidanlık Müdürü tarafından gerekli malûmat verildi. Bu duruma göre; önceleri ibreli ve yapraklı fidan yetiştirmekte olan bu fidanlık Ezine Fidanlığının kuruluşunu müteakip yapraklı fidan yetiştirmekten vazgeçmiş, yalnız muhitin isteklerine cevap verebilmek üzere Kavak fidanı yetiştirmeye devam etmektedir. Sulama işleri iyi ayarlanmış olup salma ve yağmurlama şeklinde olmaktadır. Sahada rotasyon yolu ile çalışılmaktadır. Fidan cinsi de yine muhit isteklerine göre ayarlanmakta, senede 1 750 000 fidan yetiştirilmekte, bu arada da 3 ha. kadar bir sahada yerli ve 214 tip Kavak

üzerinde çalışılmaktadır. İbrelilerden ise Karaçam ve Kızılçam hâkim olmakla beraber 22 tür üzerinde çalışılmaktadır. Toprak sığ olduğu (25-30 cm.) için zamanla fidanlık toprağının takviyesi gerekmekte, aynı zamanda toprağın biraz da ağır olması dolayısıyla bununla da normal yollarla mücadele edilmektedir. Taban suyu yazın 1,5-2 m. civarında bulunmakta, kışın ise 50-60 cm.'ye kadar yükselmektedir. Fidanlıktan toprak kaybını önlemek düşüncesi ile son zamanlarda tüplü fidan yetiştirilmeğe başlanmış ve bu maksatla çeşitli denemelere girişilmiştir (Resim : 5). Ayrıca Kavaklarda *Melanophylla picta*'nın kırma tevhit ettiği, bununla da çeşitli kimyasal yollarla mücadele edildiği belirtilmiştir.

(Resim : 5) Bahkesir fidanlığında tüplü fidan deneme sahası

Esasen Doç. Dr. Necmettin ÇEPEL tarafından fidanlık yeri hakkında gerekli malûmat da verilmiştir. Taban suyunun fazla yükselmesi, toprağın sığ ve ağır oluşu, fidanlıklarda arzulanmayan miktarda kil bulunuşu, bu bakımdan fidanlık yerlerini seçerken bu hususlarda çok dikkatli olunması gerektiği, toprağın pH. derecesinin de nazarı itibara alınmasının çok mühim olduğu Dr. ÇEPEL tarafından izah edilmiş bulunmaktadır.

Bu arada fidanlığın hâkim rüzgâr istikâmetine açık bulunduğu, bu

bakımdan mezkûr fidanlık için hâkim rüzgâr istikâmeti olan kuzey yönünde bir rüzgâr perdesi tesisi gerektiği, mevcut tâli rüzgâr perdelerinin kifayetsiz olduğu (Resim : 6) Prof. Dr. Hayrettin KAYACIK tarafından belirtilmiştir.

(Resim : 6) Balıkesir fidanlığında tesis edilen ve tâli rüzgâr perdesi vazifesi gören Serviler.

Öğrenciler tarafından fidanlık hakkında sorulan çeşitli sorular ilgililer tarafından cevaplandırıldıktan sonra Balıkesir Orman Baş Müdürlüğü Ana tamirhanesine hareket edildi.

Ana tamirhanede çeşitli yol ve işletme araçlarının tamiri ve çalışma şekilleri hakkında verilen izahattan ve sorulan soruların cevaplandırıl-

masından sonra program gereği, Balıkesir civarında Değirmendere Boğazında tesis edilen Şehir Ormanı Ağaçlandırma sahası gezildi. İlgililerin verdikleri izahata ve yerinde yapılan müşahedelerimize göre; 175 ha. büyüklüğünde, gayet iyi seçilmiş bir yerde yapılan ağaçlandırma çok muvaffak olmuş, buraya 51 çeşit fidan dikilmiş, bu arada mesire yeri olarak ayrılan sahalara da çok iyi bir gelişme gösteren ve son yıllardaki şiddetli kışlardan mutazzar olmayan Serviler de fidanlar arasına serpiştirilmiştir. Yine sahaya 400 000 fidan dikildiği ve şimdiye kadar yapılan masrafın 637 bin liraya yükseldiği ilgililer tarafından belirtilmiştir. Sahada ocak ekimi ve dikim yoluyla ağaçlama yapılmıştır. Karaçam ve Kızılçam hâkim bulunmaktadır. Yamaçlarda teraslama yapılmış, bu sahalarda %90 muvaffakiyet elde edildiği belirtilmiştir. Bilhassa Balıkesir civarında Servilerin gayet iyi geliştikleri müşahade edilmiştir (Resim : 7).

Öğrencilerin sordukları muhtelif sorular yine mahallinde cevaplandırıldıktan sonra Edremit'e hareket edilerek aynı gün akşam Edremit'e varılmıştır.

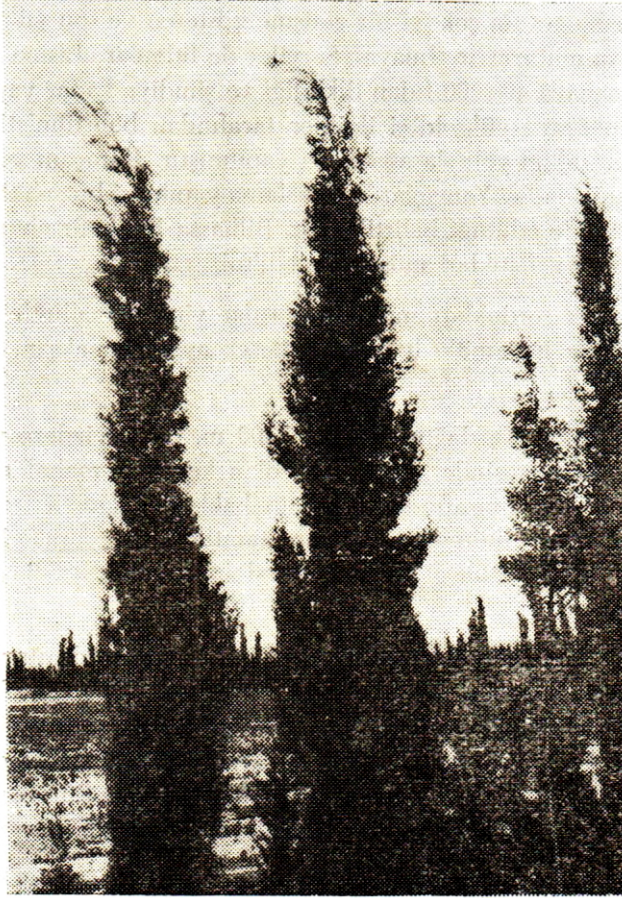
13.5.1964 günü Kazdağına çıkıldı. 1100 m. de Çeyizdere mevkiinde saf Karaçam meşçeresinde yapılmakta olan kesimler mahallinde görüldü. İşletme Müdürü tarafından Kazdağı hakkında gerekli izahat verildikten ve içerisinde bulunan meşçere tanıtıldıktan sonra, Bölge Şefi Ormanın durumu, kuruluşu ve işletilmesi hakkında gerekli malûmatı vermiştir.

Prof. Dr. Hayrettin KAYACIK, ormanın halihazır durumunu belirterek, yapılması gereken müdahaleleri anlatmıştır. Doç. Dr. Necmettin ÇEPEL arazinin jeolojik yapısını, toprak tavsifini anlatarak sözlerini bitirdikten sonra Asistan Yener GÖKER de kesim tekniği hakkında gerekli izahatı vermiştir. Bu arada yine orada kesimlerin motorlu zincir testereleleriyle yapıldığı ve bunlarla yapılan kesimler görülmüştür (Resim : 8).

İlgililerce kat'i surette otlatma olmadığı söylenen ve içerisinde köy dahi bulunmayan, kısacası sınırlı tahrip faktörleri olmayan Kazdağı ormanlarının gençlik, sıklık ve sırkılık çağındaki bazı meşçerelerinde kar devirme ve kırmalarının yer yer ormanı %50 miktarında tahrip ettiği, ayrıca tahrip gören bu envalin de ormanda kaderleriyle başbaşa bırakıldıkları tarafımızdan müşahade edilen acı hakikatlerdendir.

Tesbit edilen diğer bir husus da Kazdağı'nın Orman Florası bakımından çok zengin olduğu, çok yakın bir gelecekte sistematikçilerin dikkatini üzerine çekeceği olmuştur.

Kazdağlarında *Abies equi-trojani* Mattf. (Kazdağı Gökmarı) meşçereleri görüldü. Gayet iyi gelişme gösteren bu Gökmar meşçerelerinde büyümenin süratli olduğu, orman durumunun normal bulunduğu memnuniyetle müşahade olundu.

(Resim : 7) Bahkesir civarında ve fidanlığında iyi gelişme gösteren Serviler

14.5.1964 günü Burhaniye, Ören mıntkasında tesis edilen ve bu gün 10 yaşında bulunan ve yer yer kesim yapılan şahsa ait bir kavaklık gezilerek Ayvalık istikametine hareket edildi. Mevcut Fıstık çamlığı görölerek Edremit'e dönüldü.

15 Mayıs 1964 günü Edremit Orman İşletmesince Altınoluk mevkiinde yapılmakta olan ve inşaatı tamamen makine ile yürütülen yol inşaatı görüldü. Bir yamaç yolu olarak ele alınan ve ortalama meylinin % 4,5 olduğu, en fazla meylin ise hiç bir zaman % 8 i geçmediği İşletme Müdürü İsmail Kavlakoğlu tarafından belirtildi. Yolun inşaa şekli ve diğer hususları hakkında muhtelif sorular cevaplandırıldı ve karşılıklı fikir teatisinde bulunuldu. Bu suretle Edremit Orman İşletmesi dahilindeki program sona erdiğinden Ezine istikametine hareket edildi.

(Resim : 8) Kazdağı Ormanlarında Motorlu Zincir testereleri ile kesim.

Ezine'de henüz yeni kurulmuş olan, 20 milyon fidan yetiştirilebilecek, yeri gayet iyi seçilen, toprağı ideale yaklaşan ve en büyük Orman fidanlıklarımızdan biri olan (42 ha.) Ezine fidanlığı gezildi. Bu fidanlığın kuruluşu, çalışma şekli v.s. hakkında fidanlık müdürünün izahatından sonra Doç. Dr. Necmettin ÇEPEL, fidanlığın seçilişi, toprağı, su durumu, toprağının pH. derecesi hakkında yeteri kadar bilgi verdi Talebelerin sordukları sorular cevaplandırıldıktan sonra yine fidanlık müdürü bu fidanlığın Biga, Bayramiç, Çanakale işletmelerine ve mahallî ihtiyacılara fidan verdiğini, gayet muntazam çalışabildiklerini, tek şikâyetleri-

nin kuşlar olduğunu, onlarla da ekim yastıklarını bekletmek suretiyle mücadele ettiklerini belirtti.

Ezine fidanlığından Çanakkale'ye hareket edildi. Ezine, Çanakkale arasında mevcut Kızılçamların hemen yarısında Çam kese böceği olduğu ve bunların ormanlarda geniş ölçüde tahribat yaptıkları üzülmüş müşahede edildi. Bu arada Palamut meşelerinin kesilerek yerlerine zeytinlikler kurulmasına çalışıldığı da mahallen görüldü. Çanakkale yakınındaki tarihi Truva harabeleri gezildikten sonra akşam Çanakkale'ye varıldı.

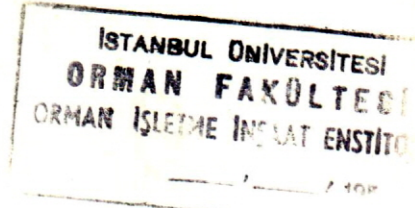
16.5.1964 günü Gelibolu yarımadasına geçilerek tesis edilmeye başlanan Abide Ormanı ağaçlama sahaları gezildi. 10 yıllık plân dahilinde ve senede ortalama 2500 hektarlık bir kısmının ağaçlandırılması gereken sahanın makilemiş orman sahalarından olduğu, ağaçlandırılabilmesi üzere 25 000 hektarlık bir sahanın plâna alındığı, plânın her yılını aynen tatbik etmeğe çalıştıklarını, bu arada 1964 yılında ağaçlama sahasına ayrılan tahsisatın 1 milyon lira olduğunu belirten ilgililer tek şikâyetlerinin ağaçlandırılacak bu arazide yer yer sahipli arazilerin bulunması olduğunu söylemektedirler. Ancak bütün Gelibolu Yarımadasında mebzul halde bulunan ve tek tük mevcut bütün Çamlarda görülen Çamkese böceği ile mücadele edilmediğini, bu afetin de ileride ağaçlandırılan sahanın büyüklüğüne binaen, ne kadar büyük bir tehlike tevlit edeceğini burada belirtmeden geçemeyeceğiz. Ağaçlama sahasının istikbalinin garantiye alınabilmesi, yapılan milyonların heder olmaması için işin ciddiyetinin nazara alınması ve mezkûr yerde Çam Kese böceği ile şiddetli bir mücadelenin başlaması hususu ekskürsiyon gurubumuz mensupları tarafından ifade edildi. Ağaçlama sahasını boyuna kateden yollardan saha gezildi. İlgililer tarafından ağaçlama işleri, iş ve işçi durumu anlatıldı. Abide ormanının ileride alacağı durum nazara alınarak ağaç türü seçildiği, sahanın bir kısmında maden direği ormanı tesisine çalışıldığı, bilhassa Fıstıkçamı, Kızılçam üzerinde durulduğu, ayrıca bunlara çeşitli ibreliler karıştırıldığı, bilhassa Servilere yer verildiği, hatta deneme maksadı ile Halep çamı dahi dikildiği belirtildi ve muvaffakiyetli bir ağaçlama olduğu, bunun sebepleri izah edildi.

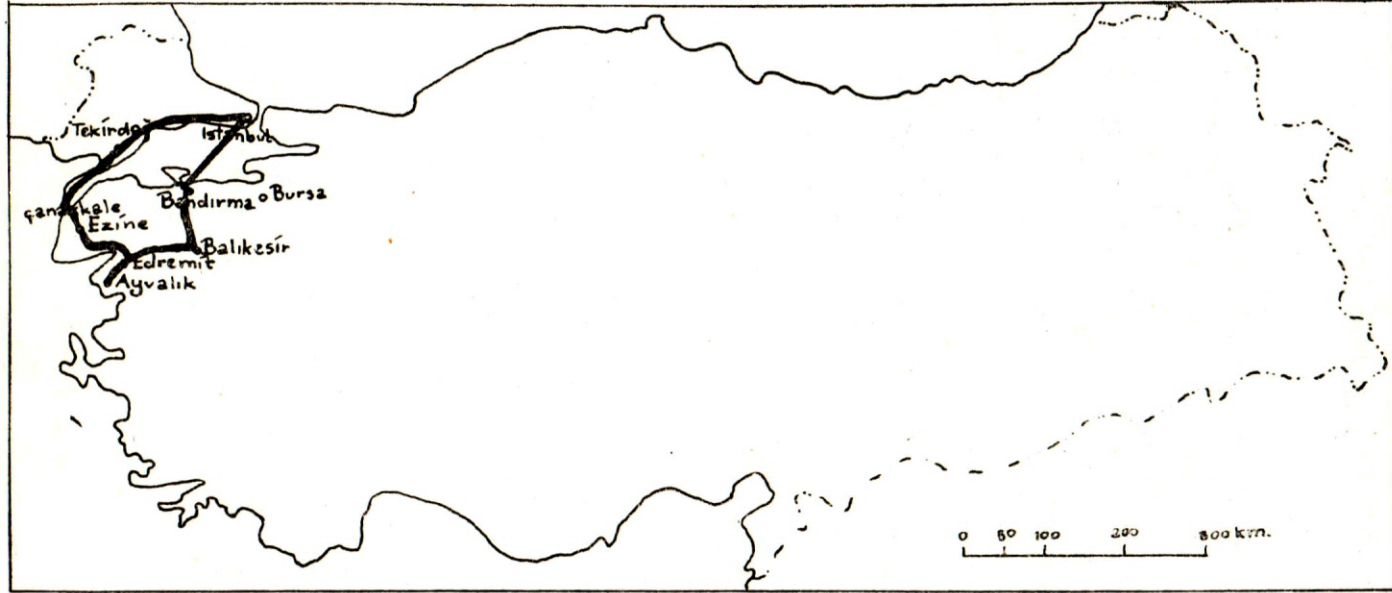
Şimdiye kadar yasak bölge olan bu sahadaki sahipli arazilerin tapularının olmayışı istimlak edilmelerini güçleştirdiğinden ileride bunların da ormana katılması hususunda Genel Müdürlüğün çalışmalar yaptığı, bu suretle sahanın mülkiyetinin de sağlam temellere bağlanacağı anlatıldı. Ancak gurubumuz tarafından mülkiyetin peşin olarak ele alınması,

ileride çıkacak güçlüklerin şimdiden halledilmesi gerektiği ileri sürüldü.

Abide ağaçlama sahalarında kalan tarihi Çanakkale savaşlarının geçtiği siperler gezilerek Çanakkale'ye dönüldü.

17.5.1964 günü Çanakkale'den İstanbul'a hareket edildi. Yolda yine Çam kese böceğinin fazlalığı esfle müşahede edildi. Tekirdağ yolu ile İstanbul'a varılarak bir çok bakımdan gurubumuzun çok faydalı bilgiler edinmesine ve değişik yurt parçalarını görmesine vesile teşkil eden ekskürsiyona nihayet verildi.

Şekil.1. IV.Ekskürsiyon Gurubunun seyahat mintikası